עפ"ת 66943/03/19 – יצחק גולדשיין נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בירושלים
בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

עפ"ת 66943-03-19 גולדשיין נ' מדינת ישראל
תיק חיצוני: 61210070068

לפני	כבוד השופט מרדכי כדורי
מערער	יצחק גולדשיין ע"י ב"כ עו"ד מאיר דרורי
נגד	
משיבה	מדינת ישראל ע"י ב"כ עו"ד שמרית וולף, מפרקליטות מחוז ירושלים (פלילי)

פסק דין

הרקע:

1. לפניי ערעור על פסק דינו של בית המשפט לתעבורה בירושלים (כב' השופטת ש' זוכוביצקי-אורי), מיום 13/2/2019, בתיק תתע"א 5596-06-14.

בית המשפט קמא הרשיע את המערער, לאחר ניהול הוכחות, בעבירות של נהיגה בשכרות לפי סעיף 62(3) לפקודת התעבורה, בשל סירוב לתת דגימה לפי דרישת שוטר, בהתאם לסעיף 64ד(א) לפקודה האמורה, ואי ציות להוראות שוטר במדים, לפי תקנה 23(א)(1) לתקנות התעבורה.

בגזר הדין הוטלו על המערער עונשים של פסילת רישיון נהיגה למשך 11 חודשים, קנס בסך 500 ₪ ופסילת רישיון למשך שלושה חודשים על תנאי למשך שלוש שנים.

הערעור מופנה כלפי ההרשעה בלבד.

2. על פי עובדות כתב האישום שהונח לפני בית המשפט קמא, ביום 30/5/2014 נהג המערער ברכב מנועי כשהוא שיכור, בכך שסירב לתת דגימה של אויר נשוף לפי דרישת שוטר, ולא ציית להוראה שנתן לו שוטר במדים לעצור בצד הדרך.

כל הזכויות שמורות לאתר פסקי דין - verdicts.co.il ©

במועד האירוע נמסרו למערער הזמנה לדין וכתב אישום, אשר על פי העובדות שפורטו בהם, המערער סירב לתת דגימת דם, ולא דגימה של אויר נשוף.

טענות המערער בבית המשפט קמא:

3. בפתח ישיבת ההוכחות שהתקיימה ביום 15/1/2019 ביקשה ההגנה לבטל את כתב האישום בשל שיהוי בהגשתו. הסנגור טען כי הוא זומן לדיון ראשון במהלך חודש דצמבר 2018, למעלה מארבע שנים וחצי לאחר מועד האירוע, במהלכן לא נעשה דבר בתיק. כתוצאה מכך, המערער אינו זוכר היטב את האירוע, ואף אחד מעדיו אינו זוכר ממנו דבר. לעומת עדי ההגנה, עדי התביעה אינם נדרשים לזכור דבר מהאירוע, שכן למשיבה עומדת האפשרות להגיש את כלל המסמכים שהשוטרים ערכו.

4. לאחר תום פרשת התביעה טען הסנגור טענת אין להשיב לאשמה. הסנגור הפנה לכך שבכתב האישום שהוגש לבית המשפט קמא נטען שהמערער סירב לתת דגימה של אוויר נשוף. ברם, לאחר שנשמעו עדי המשיבה התברר, כי המערער כלל לא נדרש ליתן דגמה של אויר נשוף. הסנגור לא התעלם מכך שעל פי הראיות שנשמעו המערער סירב ליתן דגימת דם, ומטענת התביעה כי מדובר בטעות סופר, שנפלה בכתב האישום שהוגש לבית המשפט בלבד, בעוד בכתב האישום שנמסר למערער במועד האירוע נרשם כי מדובר בסירוב לבדיקת דם. יחד עם זאת טען, כי אין בכך כדי להביא להרשעת המערער, לאחר שהתביעה לא פעלה לתקן את כתב האישום, ומשום שכתב האישום שנמסר למערער נעלם.

5. בסיכומיה חזרה ההגנה על טיעוניה הנ"ל, והוסיפה, לגופו של עניין, את הטענות הבאות:

א. המערער לא ביקש לברוח מהשוטרים, אלא לעמוד במקום שלא יפריע לתנועה. מדובר בחוסר הבנה בין המערער לשוטרים, ולא באי ציות להוראת שוטר.

ב. לא התקיים חשד סביר לכך שהמערער שיכור, ולכן השוטרים לא היו רשאים לדרוש ממנו לתת דגימת דם. לטענתה, העובדה שעניו של המערער היו אדומות במועד האירוע, כשהיא לעצמה, אינה מספיקה כדי לבסס חשד סביר. בהתייחס לעדויות השוטרים לפיהם תגובותיו ודיבורו של המערער היו איטיים טענה ההגנה, כי המערער הוא אדם איטי. בנוסף, שלושת השוטרים התבטאו בסגנון אחד לעניין החשד הסביר, כולל מתנדב, שלעמדת ההגנה היה חסר ניסיון.

ההגנה הוסיפה והדגישה כי השוטרים לא מנעו מהמערער להמשיך ולנהוג לאחר האירוע, ולא הביאו לכך שרישיונו ייפסל מיד על ידי קצין משטרה. בכך יש כדי ללמד שלא היה חשד סביר לכך שהמערער היה נתון תחת השפעת סמים.

ג. השוטרים לא מסרו הסבר משכנע לכך שדרשו מהמערער ליתן דגימת דם דווקא, ולא דגימת שתן. אם היה המערער מתבקש ליתן דגימת שתן, הוא לא היה מסרב.

כל הזכויות שמורות לאתר פסקי דין - verdicts.co.il ©

ד. השוטרים לא ציינו במסמכים שערכו את שעת הרישום. משכך, לא ניתן לדעת שהם לא רשמו את הדו"חות יחד, תוך תיאום גרסאות.

הכרעותיו של בית המשפט קמא :

6. בית המשפט קמא דחה את הבקשה לביטול כתב האישום בשל שיהוי. בהחלטתו מיום 15/1/2019 קבע, כי המשיבה לא השתהתה בהגשת כתב האישום, ואף זימנה את המערער לדיון בסמוך למועד האירוע. בית המשפט קמא ציין כי לא ידוע לו בבירור האם העיכוב בפתיחתו מחדש של התיק נובע ממחדל של המאשימה או של מזכירות בית המשפט. ברם, המערער היה מודע לכתב האישום עוד במועד ביצוע העבירה, והיה באפשרותו כבר אז לאסוף ולתעד את ראיותיו. בית המשפט קמא קבע כי האינטרס הציבורי שבבירור האישום החמור שהוגש נגד המערער, גובר על האינטרס של המערער לביטול כתב האישום בשל שיהוי בזימונו.

7. כמו כן דחה בית המשפט קמא את טענת המערער כי אין להשיב לאשמה. בית המשפט קמא קיבל את עמדת המשיבה, לפיה נפלה טעות סופר רק בכתב האישום שהוגש לבית המשפט, ולא בכתב האישום שנמסר למערער ביד ביום האירוע. לאור זאת קבע כי זיכוי המערער רק בשל טעות טכנית היא תוצאה קיצונית, שאינה מקובלת עליו.

8. בהכרעת הדין קבע בית המשפט קמא, לגופו של עניין, את הקביעות הבאות:

א. בית המשפט קמא אימץ את גרסת השוטרים לפיה לאחר שהורו למערער לעמוד בצד הדרך הוא האיץ את מהירות נסיעתו, עד שדרכו נחסמה על ידי ניידת המשטרה. בהתאם, החליט להרשיע את המערער בעבירה של אי ציות לשוטרים במדים.

ב. לאחר שבחן את הראיות שבאו לפניו קבע בית המשפט קמא כי במועד האירוע היו עניו של המערער אדומות, דיבורו איטי ולבושו מרושל. עוד קבע כי סימנים אלו, בנוסף לעובדה שהמערער ניסה להימלט מהשוטרים, מבססים חשד סביר לכך שהמערער היה נתון תחת השפעת סמים, ובכך יש להצדיק את הדרישה ממנו ליתן דגימת דם.

ג. אשר לטענת המערער, לפיה אם הוא היה נדרש ליתן דגימת שתן הוא לא היה מסרב, קבע בית המשפט קמא כי הזכות לבחור את שיטת הבדיקה נתונה לשוטרים, ולא לנהג. מכל מקום, טענת המערער כי סירב לבדיקת דם בשל פחד ממחטים ודקירה לא הוכחה על ידו, והיא אף אינה מהווה נימוק המצדיק סירוב למתן דגימת דם על פי הוראת סעיף 64ד(ג) לפקודת התעבורה.

תמצית הטענות בערעור:

9. בערעורו שב המערער על שלוש מן הטענות שהעלה בבית המשפט קמא, אחת מהן בהתייחס לכתב האישום כולו, ושתיים מהן בנוגע לעבירה של נהיגה בשכרות בלבד. לטענתו:

כל הזכויות שמורות לאתר פסקי דין - verdicts.co.il ©

א. כתב האישום הוגש לבית המשפט קמא בשיהוי רב. כתוצאה מכך נפגעה הגנתו של המערער פגיעה של ממש, שכן המערער ועד ההגנה ממטעמו לא זכרו את פרטי האירוע. בנוסף, בשל חלוף הזמן סבר המערער שהתיק נגדו נגנז, ולכן לא מצא סיבה לשמור את ראיותיו או לשוחח עם עדיו כדי שישמרו פרטים שזכרו על האירוע. לעומתו, עדי התביעה כתבו מזכרים, ולכן עדויותיהם התקבלו, למרות שלא זכרו את פרטי האירוע.

ב. על פי עובדות כתב האישום, המערער סירב ליתן דגימה של אויר נשוף. אין מחלוקת כי המערער לא נדרש ליתן דגימה של אויר נשוף, ולכן היה על בית המשפט קמא לזכותו. המערער הדגיש כי המשיבה לא ביקשה לתקן את כתב האישום, גם לא לאחר החלטת בית המשפט שדחתה את טענתו לפיה אין להשיב לאשמה. לטעמו, תוצאת הדברים היא שעובדות כתב האישום, כפי שהונח לפני בית המשפט, לא הוכחו.

ג. לא היה חשד סביר לכך שהמערער שיכור. המערער עבר בהצלחה בדיקת נשיפון, לא היה לשוטרים מידע מודיעני ביחס אליו ואין לו עבר פלילי בתחום הסמים. האינדיקציות שנטענו על ידי השוטרים אינן ניתנות לבדיקה אובייקטיבית, ואין לסמוך עליהן כבסיס לחשד סביר.

10. המשיבה סומכת את ידיה על קביעותיו של בית המשפט קמא. לטענתה:

א. אין מדובר בשיהוי קלאסי, שכן התיק הוגש לבית המשפט עוד ביוני 2014. התיק נמחק בשל תקלה טכנית, אך הוגש שוב בשנת 2018. מכל מקום, מדובר ברשלנות ברמה נמוכה בלבד, של גורם לא ידוע, ולא בהתנהגות שערורייתית של הרשות, המצדיקה ביטול של כתב האישום. בנוסף, בית המשפט קמא הביא בחשבון את השיהוי, כאשר בהתחשב בו גזר על המערער עונש נמוך ביותר ביחס לעבירה בה הורשע.

ב. המערער ידע מתחילת הדרך שמיוחס לו מעשה של סירוב ליתן דגימת דם, שכן עובדה זו נזכרה בהזמנה לדין שנמסרה לו ובדו"ח העיכוב שנערך במועד האירוע.

ג. החשד הסביר לכך שהמערער היה שיכור התבסס לא רק על עיניו האדומות, אלא גם על דיבורו האיטי, התנהגותו הישנונית ואי הציות שלו להוראת השוטרים.

דיון ומסקנות:

11. לאחר שעיינתי בהודעת הערעור על נספחיה ושמעתי את טענות הצדדים, הגעתי לכלל מסקנה כי דין הערעור להידחות.

12. טענה של שיהוי משמעותי בהגשת כתב אישום הוכרה בהלכה הפסוקה כטענה העשויה לבסס טענה של הגנה מן הצדק, **במקרים חריגים**, בהתקיים שלושה תנאים: 1. משך הזמן שחלף מאז ביצוע העבירה הוא משמעותי. 2. בשל השיהוי בהגשת כתב האישום נגרמה פגיעה ממשית ומשמעותית בהגנתו של המערער, בחירותו ובנסיבות חייו האישיות.

כל הזכויות שמורות לאתר פסקי דין - verdicts.co.il ©

3. הרשות לא הציגה נימוק מניח את הדעת להתנהלותה (רע"פ 1611/16 **מדינת ישראל נ' ורדי** 31/10/2018).

לנוכח קביעותיו של בית המשפט קמא, כי התביעה לא השתהתה בהגשת כתב האישום וכי לא ברור שהשיהוי בפתיחתו מחדש של התיק נעוץ במחדל מצדה של המשיבה, אין זה ברור מאליו כי יש בסיס לטענה כלפי התנהלות התביעה.

מכל מקום, גם אם היה מוכח שהשהוי נבע ממחדלה של התביעה, לא היה בכך כדי לסייע בידיו של המערער, שכן לא ניתן לומר כי השיהוי הביא לפגיעה ממשית ומשמעותית בהגנתו. לעניין זה טען המערער כי בשל חלוף הזמן נשכחו ממנו ומעדיו פרטי האירוע, והוא היה משוכנע שהתיק נגדו נסגר.

ברם, לא ניתן להתעלם מכך שלמערער נמסרו הזמנה לדין וכתב אישום **עוד ביום האירוע**. די היה בזה על מנת להעמיד אותו על כך שלעמדת המשיבה יש בידיה ראיות במידה מספקת להגשת כתב אישום נגדו, וכי בדעתה לעשות כן. כפי שקבע בית המשפט קמא, בכך התאפשר למערער לפעול מידית לצורך איסוף ראיותיו ותיעודן.

זאת ועוד, לטענת המערער בבית המשפט קמא, במועד האירוע היו איתו יותר משני אנשים. עמדה אפוא למערער אפשרות להעיד עדים, ולו לצורך ביסוס טענתו כי פרטי האירוע נשכחו מהם. ברם המערער לא עשה כן. הוא לא העיד מטעמו אלא את אחד ממלוויו באותו זמן, מר משה נחמן שטרית. ברם, מר שטרית לא טען בעדותו כי בשל חלוף הזמן נשכחו ממנו פרטי האירוע. ההיפך הוא הנכון. הוא העיד כי: "**... אביו יצר קשר ושאל אם הייתי במקרה אמרתי שכן <u>ואני יכול לבוא ולספר את מה שקרה</u>**" (עמ' 26 לפרו' ש' 11 - 12, ההדגשה אינה במקור). רק בהתייחס למספר עובדות, שאינן מהותיות, מסר מר שטרית שהוא אינו זוכר (שעה מדויקת של האירוע - עמ' 26 לפרו' ש' 2; להיכן היו פניהם מועדות - שם ש' 9; מספר הבית לידו עצר המערער את הרכב בו נהג - עמ' 27 לפרו' ש' 1). אף עדותו של המערער מלמדת כי הפרטים העיקריים של האירוע זכורים לו היטב, כפי שניתן לצפות מנהג המעורב באירוע מסוג זה, ומוזמן לדין בגינו. כך, המערער העיד: "**<u>אני זוכר במאה אחוז</u> שהשוטר עצר אחריי וזה לא השערה. <u>אם אתה רוצה בדיוק</u> אחר זה הגיעו עוד כמה כלי רכב משטרתיים חלקם חנו קדימה וגם אחורה, אבל השוטר נעצר מאחורי**" (עמ' 24 לפרו' ש' 7, ההדגשות אינן במקור). עוד מסר המערער בעדותו: "**אני זוכר את מה שהיה ואמרתי את מה שאני זוכר שהיה**" (שם, ש' 27).

ברור אפוא שהגנת המערער לא נפגעה באופן ממשי ומשמעותי, אם בכלל. משכך, אין מדובר בעניינו באחד מאותם מקרים חריגים בהם יש בשיהוי כדי לבסס טענה של הגנה מן הצדק ולהביא לביטול כתב האישום.

13. טענת המערער, כי היה משוכנע שהתיק נגדו נסגר, אינה משכנעת. הוא לא פירט בבית המשפט קמא האם התייצב בבית המשפט במועד שצוין בהזמנה לדין שקיבל לידיו, 30/5/2014, האם נמסרו לו במועד זה או לאחריו פרטים כלשהם על ידי מזכירות בית המשפט, האם הוא התעניין מה עולה בגורלו של התיק, מה היו הפעולות שנקט מאז המועד האמור ומדוע סבר בתום לב שהתיק נסגר, חרף היעדרה של החלטה שיפוטית המורה על ביטול האישום. בנסיבות כאמור, חלוף הזמן, שהוא לעצמו, אינו מספיק כדי ליצור אצל המערער צפייה לגיטימית לכך שחרף העבירה החמורה שיוחסה לו, לא ינקטו נגדו הליכים משפטיים.

כל הזכויות שמורות לאתר פסקי דין - verdicts.co.il ©

14. המערער ידע היטב כי העובדה העומדת בבסיס טענת המשיבה לפיה היה שיכור במועד האירוע, היא סירובו ליתן דגימת דם. כך צוין בהזמנה לדין וכתב האישום שנמסרו לו במועד האירוע, בדו"ח הפעולה באכיפת איסור נהיגה בשכרות ובמזכר השוטר יחזקאל מוזס. כמו כן, במעמד חקירתו באזהרה של המערער אמר לו החוקר כי הוא נחשד בכך שסירב ליתן דגימת דם, ושאל אותו מדוע סירב ליתן דגימה. בנוסף, בחקירתם הנגדית של עדי התביעה הם נחקרו על ידי הסנגור בנוגע לדרישה שהופנתה למערער ליתן דגימת דם. אין אפוא כל ספק כי המערער היה מודע היטב לכך שמיוחס לו סירוב לבדיקת דם, ולכך שבכתב האישום נפלה טעות סופר בלבד. לאור האמור, ברור שניתנה לו הזדמנות מלאה להתגונן מפני טענה זו, ודאי שהגנתו לא נפגעה כלל בשל הטעות הנ"ל ואין ספק שלא היה בטעות זו כדי לגרום לו עיוות דין. בנסיבות האמורות, המערער לא היה זכאי להיבנות מן התקלה, והציבור לא היה צריך לשאת בנזקה (השוו: בג"ץ 8353/18 **פלוני נ' בית משפט השלום לנוער בתל אביב-יפו** 14/4/2019; רע"פ 10099/01 זרקה נ' מדינת ישראל 24/1/2002).

15. כאמור, בית המשפט קמא קבע כי עיניו האדומות של המערער, דיבורו האיטי, התנהגותו הישנונית ואי הציות שלו להוראת השוטרים ביססו חשד סביר, אשר הצדיק את דרישת השוטרים ממנו ליתן דגימת דם. קביעה זו מקובלת עליי. מדובר במספר אינדיקציות, אשר גם אם אין די בחלקן כדי לבסס חשד סביר, הרי שצירופן יחד בהחלט מלמד על קיומו של חשד סביר לנהיגה בשכרות. די בהתרשמותו של שוטר בדבר התקיימותן של אינדיקציות כאמור, והוא אינו נדרש לאינדיקציות נוספות על מנת לבסס את החשד.

16. העובדה שמספר שוטרים ציינו כי תגובותיו ודיבורו של המערער היו איטיים, אינה מבססת הנחה בדבר תיאום גרסאות ביניהם. ראשית, השוטרים נחקרו בחקירה נגדית, ולא נטען כי העולה מעדויותיהם מאשש את חשדה של ההגנה. שנית, ההגנה טענה בסיכומיה לפני בית המשפט קמא כי "הנאשם הוא אדם איטי". בית המשפט קמא, שהתרשם מהמערער באופן בלתי אמצעי, לא מצא כי יש באיטיותו הטבועה הנטענת כדי לשמוט את הקרקע תחת החשד הסביר. מכל מקום, טענת ההגנה האמורה מלמדת בבירור, כי אין מדובר בטענה בעלמא מטעמם של השוטרים, או בטענה שעלתה במסגרת תיאום עדויות ביניהם.

17. בהתאם להוראות סעיף 47ב לפקודת התעבורה, שוטר שאינו קצין משטרה אינו מוסמך לפסול רישיון נהיגה של נהג, אלא לזמנו לשימוע בתוך שלושה ימים לפני קצין משטרה. כך גם פעלו השוטרים בענייננו של המערער, כאשר זימנו אותו לשימוע לפני קצין משטרה. ממילא, העובדה שהשוטרים פעלו כדין ולא חרגו מסמכותם ואסרו על המערער להמשיך ולנהוג, אינה מכרסמת בעוצמת החשד הסביר כלפיו. טענת ההגנה לפיה היה על השוטרים לפעול לכך שהשימוע יערך על אתר, אינה עולה בקנה אחד עם הוראות החוק, ואף לא הוכח כי הדבר היה בר ביצוע אותה עת.

18. לא למותר לציין כי בית המשפט קמא נתן בגזר דינו ביטוי לשיהוי שנגרם בבירור אשמתו של המערער ולתקלה שנפלה בכתב האישום, כאשר גזר עליו עונש קל בהרבה מעונש המינימום שנקבע בסעיף 39א לפקודת התעבורה בצדה של עבירת הנהיגה בשכרות בה הורשע.

19. סיכומו של דבר, לא מצאתי כי נפל פגם בתוצאה שבהכרעת דינו של בית המשפט קמא. משכך, אני דוחה את הערעור.

כל הזכויות שמורות לאתר פסקי דין - verdicts.co.il ©

ניתן היום, כ' סיוון תשע"ט, 23 יוני 2019, בהעדר הצדדים.

כל הזכויות שמורות לאתר פסקי דין - verdicts.co.il ©